

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
ІМЕНІ Б.ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

Кафедра транспортних засобів та інженерного забезпечення охорони державного кордону
факультету забезпечення оперативно-службової діяльності

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ВОК 11.1 «ЕКСПЛУАТАЦІЯ ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ ОХОРОНИ КОРДОНУ»
(вибіркова освітня компонента/для набору 2020 року)
ОПП «Безпека державного кордону»

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Галузь знань: 25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону

Спеціальність: 252 Безпека державного кордону

Кваліфікація: бакалавр безпеки державного кордону

Професійна кваліфікація: офіцер тактичного рівня Державної прикордонної служби України

Форма навчання: денна

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Навчальна дисципліна «Експлуатація технічних засобів охорони кордону» є вибірковою освітньою компонентою під час навчання за першим бакалаврським рівнем вищої освіти спеціальності «Безпека державного кордону». Вивчається протягом 8-го семестру на кафедрі транспортних засобів та інженерного забезпечення охорони державного кордону.

Мета вивчення навчальної дисципліни – підготовка офіцерів-прикордонників, які володіють компетенціями щодо реалізації заходів із забезпечення експлуатації засобів інженерного озброєння та технічних засобів охорони кордону.

Основне завдання навчальної дисципліни полягає у наданні курсантам теоретичних знань з щодо експлуатації засобів інженерного озброєння та технічних засобів охорони кордону та первинних практичних навичок (виконання відповідних операцій при технічному обслуговуванні, складання документації, проведення розрахунків).

Курсант, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен:

знати:

- номенклатуру та штат засобів інженерного озброєння та технічних засобів охорони кордону підрозділів Державної прикордонної служби України
- порядок планування та контролю використання засобів інженерного озброєння та технічних засобів охорони кордону за призначенням;
- порядок поновлення, витребування, прийому, передачі, зберігання, транспортування засобів інженерного озброєння та технічних засобів охорони кордону;
- заходи безпеки в процесі експлуатації засобів інженерного озброєння та технічних засобів охорони кордону;
- порядок організації технічного обслуговування засобів інженерного озброєння та технічних засобів охорони кордону;

вміти:

- організувати та виконувати роботи по технічному обслуговуванню засобів інженерного озброєння та технічних засобів охорони кордону;
- контролювати технічний стан та роботи з технічного обслуговування засобів інженерного озброєння та технічних засобів охорони кордону;
- вести документацію щодо з експлуатації засобів інженерного озброєння та технічних засобів охорони кордону;
- здійснювати розрахунки з матеріально-технічного супроводу виконання завдань інженерного забезпечення.

ВИКЛАДАЧІ:

Доцент кафедри транспортних засобів та інженерного забезпечення охорони державного кордону кандидат технічних наук Андрій ДОБРОВОЛЬСЬКИЙ, e-mail: dob_a@ukr.net

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Інженерне забезпечення охорони кордону, Прикордонна служба.

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Навчальний клас (НВМ 1, НВМ 3), інженерні та технічні засоби охорони кордону, комплект презентаційних матеріалів, дидактичних матеріалів, комплект роздавальних матеріалів, мультимедійний проектор.

ТРИВАЛІСТЬ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ КУРСУ

Курс	Семестр	Кількість кредитів ECTS	Кількість годин																			Форми підсумкового контролю			
			Загальна	Усього аудиторних занять	Аудиторна робота										Індивідуальна робота							Самостійна робота	Екзамен	Диференційований залік	Залік
					лекції	групові вправи	практичні заняття	лабораторні заняття	семінари	Рольові ігри	курсорова робота	індивідуальні заняття	підсумковий контроль	Усього	реферат	конспект з теми	переклад текстів	розрахункове завдання	-----	-----	-----				
4	8	3	90	40	2	18	16	-	-	-	-	-	4	20	-	-	-	20	-	-	-	30	-	+	-
Усього		3	90	40	2	18	16	-	-	-	-	-	4	20	-	-	-	20	-	-	-	30	-	+	-
Усього за дисципліну		3	90	40	2	18	16	-	-	-	-	-	4	20	-	-	-	20	-	-	-	30	-	+	-

Основні методи навчання: МН1.2; МН1.3; МН 2.1; МН3.2; МН4.1; МН4.2.

Основні методи контролю навчальних досягнень: МК1.1; МК2.1; МК2.4; МК2.6; МК2.7; МК4.3.

КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА КОНТРОЛЬ РІВНЯ ЇХ ДОСЯГНЕННЯ КУРСАНТАМИ

Шифр	Компетентність	Методиконтролю
Фахові компетентності спеціальності		
ФК-3	Здатність формувати систему та процеси забезпечення безпеки державного кордону, моделі інтегрованого управління кордонами, підсистеми побудови охорони державного кордону, застосовувати способи дій сил і засобів (у тому числі службових тварин), оцінювати їх ефективність	МК1.1; МК2.1; МК2.4; МК2.6; МК4.3
ФК-4	Здатність застосовувати тактичні прийоми загальновійськового бою та бойових дій прикордонних підрозділів, способи дій підрозділів, забезпечувати бойове, ресурсне, інженерно-технічне забезпечення та зв'язок у підрозділі в різних умовах функціонування та різних формах оперативно-службових дій	МК1.1; МК2.1; МК2.4; МК2.6; МК4.3
ФК-9	Здатність організувати систему охорони державного кордону на ділянці відповідальності підрозділу, оцінювати її стан, виконувати процедури прикордонного контролю та прикордонної служби, проводити оперативно-технічні заходи та слідчі дії, заходи примусу, здійснювати провадження в справах про адміністративні правопорушення, використовувати штатне озброєння, обладнання, технічні та транспортні засоби для виконання завдань з охорони державного кордону, у тому числі діяти у складі прикордонних нарядів	МК1.1; МК2.1; МК2.4; МК2.6; МК4.3
ФК-15	Здатність здійснювати водіння базових машин підрозділу, організувати підготовку озброєння та техніки до застосування і технічне обслуговування з використанням інженерних знань та дотриманням вимог єдиної системи конструкторської документації.	МК1.1; МК2.1; МК2.4; МК2.6; МК4.3

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ, МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА КОНТРОЛЬ РІВНЯ ЇХ ДОСЯГНЕННЯ КУРСАНТАМИ

Шифр	Компетентність	Методинавчання	Оцінювання
ПРН-6	Організувати комплексне функціонування підсистем побудови охорони державного кордону, застосування сил і засобів у різних умовах, всі види бойового, ресурсного та інженерно-технічного забезпечення	МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН 2.1; МН3.2; МН4.1; МН4.2	МК1.1; МК2.1; МК2.4; МК2.6; МК4.3
ПРН-16	Управляти підрозділом у ході підготовки і ведення оперативно-службових дій та бою, здійснення повсякденної діяльності у звичайних та екстремальних умовах, вирішувати нетипові завдання, віддавати накази (розпорядження), нести відповідальність за їх виконання, організувати взаємодію та всебічне забезпечення	МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН 2.1; МН3.2; МН4.1; МН4.2	МК1.1; МК2.1; МК2.4; МК2.6; МК4.3
ПРН-21	Упевнено застосовувати штатне озброєння підрозділу; інформаційні системи, інформаційні технології, технології захисту даних, методи обробки, накопичення та оцінювання інформації, інформаційно-аналітичної роботи, бази даних (в тому числі міжвідомчі та міжнародні), спеціальне програмне забезпечення для розв'язування фахово-орієнтованих задач, у тому числі з використанням математичних методів; проводити процедури, пов'язані з перевіркою, обслуговуванням, ремонтом і застосуванням засобів зв'язку, технічних засобів охорони кордону та транспортних засобів в обсязі інструкції з експлуатації	МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН 2.1; МН3.2; МН4.1; МН4.2	МК1.1; МК2.1; МК2.4; МК2.6; МК4.3
ПРН-24	Застосовувати психомоторні навички та послідовність групових дій у складі прикордонних нарядів і підрозділів, обслуг групової зброї	МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН 2.1; МН3.2; МН4.1; МН4.2	МК1.1; МК2.1; МК2.4; МК2.6; МК4.3

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

№ теми	Найменування тем	Кількість годин	Номери, вид занять та кількість годин							Місяці	Номери тем, занять та кількість годин	Кількість годин
			1	2	3	4	5	6	7			
1	Основи експлуатації засобів інженерного озброєння та технічних засобів охорони кордону	12	Л2	Гз2	Гз2	Гз2	Пз4			01	1/1 Л(2); 1/2 Гз(2); 1/3 Гз(2); 1/4 Гз(2); 1/5 Пз(6)	12
2	Забезпечення засобами інженерного озброєння та технічними засобами охорони кордону	10	Гз2	Гз2	Гз2	Пз4				02	2/1 Гз(2); 2/2 Гз(2); 2/3 Гз(2); 2/4 Пз (4)	10
3	Організація експлуатації засобів інженерного озброєння та технічних засобів охорони кордону	6	Гз2	Пз4						03	3/1 Гз(2); 3/2 Пз(4); 4/1 Гз(2)	8
4	Технічне обслуговування та ремонт засобів інженерного озброєння та технічних засобів охорони кордону	8	Гз2	Гз2	Пз4					04	4/2 Гз(2); 4/3 Пз(4)	6
	Диференційований залік	4	Дз4							05	Дз(4)	4
	Всього	40								Всього		40

Умовні позначення:

Лекція – Л

Диференційований залік – Дз

Заняття, що обов'язкове для оцінювання - Пз4

Практичне заняття – Пз

Групове заняття – Гз

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ теми	№ заняття	Види занять, завдань	К-ть годин	Назва теми і навчальні питання заняття	Література
1	2	3	4	5	6
І курс					
2 семестр					
1			22 (12)	ОСНОВИ ЕКСПЛУАТАЦІЇ ЗАСОБІВ ІНЖЕНЕРНОГО ОЗБРОЄННЯ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ ОХОРОНИ КОРДОНУ	
	1	лекція	2	Загальні положення з експлуатації засобів інженерного озброєння та технічних засобів охорони кордону 1. Введення в дисципліну. 2. Основні поняття, визначення щодо експлуатації засобів інженерного озброєння та технічних засобів охорони кордону. 3. Зміст етапів експлуатації засобів інженерного озброєння та технічних засобів охорони кордону.	[1.9]; [1.14]; [1.15]
	2	групове заняття	2	Номенклатура засобів інженерного озброєння та технічних засобів охорони кордону 1. Огляд нормативно-правової бази. 2. Засоби інженерного озброєння. 3. Технічні засоби охорони кордону.	[1.2]; [1.3]; [1.14]; [1.15]; [1.16]
		самостійна робота	4	Якість засобів інженерного озброєння та технічних засобів охорони кордону 1. Загальні поняття якості засобів інженерного озброєння та технічних засобів охорони кордону. 2. Основні поняття надійності.	[1.9]; [1.4]; [1.6]
	3	групове заняття	2	Стани засобів інженерного озброєння та технічних засобів охорони кордону та події, що відбуваються з ними 1. Стани техніки в процесі експлуатації. 2. Події, що відбуваються з засобами інженерного озброєння та технічними засобами охорони кордону в процесі експлуатації.	[1.9]; [1.4]; [1.6]

1	2	3	4	5	6
		самостійна робота	4	Обов'язки посадових осіб з питань організації експлуатації засобів інженерного озброєння та технічних засобів охорони кордону 1. Обов'язки начальника ВІОДК. 2. Обов'язки офіцера ВІОДК. 3. Обов'язки начальника групи ВІОДК. 4. Обов'язки начальника складу ВІОДК.	[1.2]; [2.3] с. 18-37; [3.15] с. 19-20
	4	групове заняття	2	Порядок оцінювання технічного стану засобів інженерного озброєння та технічних засобів охорони кордону 1. Загальні положення щодо оцінювання технічного стану засобів інженерного озброєння та технічних засобів охорони кордону. 2. Зміст та порядок визначення технічного стану засобів інженерного озброєння та технічних засобів охорони кордону. 3. Основні недоліки у технічному стані засобів інженерного озброєння та технічних засобів охорони кордону.	[1.9]; [1.4]; [1.6]
		самостійна робота	2	Категорювання засобів інженерного озброєння та технічних засобів охорони кордону 1. Загальні положення. 2. Встановлення категорії засобів інженерного озброєння та технічних засобів охорони кордону. 3. Документальне оформлення зміни категорії засобів інженерного озброєння та технічних засобів охорони кордону.	[1.9]; [1.4]; [1.6]
	5	практичне заняття	4	Оцінювання технічного стану технічних засобів охорони кордону 1. Виконання перевірок та визначення технічного стану РЛС. 2. Виконання перевірок та визначення технічного стану СТЗ.	[1.9]; [1.4]; [1.6]
2			12 (10)	ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАСОБАМИ ІНЖЕНЕРНОГО ОЗБРОЄННЯ ТА ТЕХНІЧНИМИ ЗАСОБАМИ ОХОРОНИ КОРДОНУ	
	1	групове заняття (ДСК)	2	Постачання засобів інженерного озброєння та технічних засобів охорони кордону 1. Норми належності засобів інженерного озброєння. 2. Норми належності технічних засобів охорони кордону.	[1.3]
	2	групове заняття	2	Витребування та отримання засобів інженерного озброєння та технічних засобів охорони кордону 1. Витребування та отримання засобів інженерного озброєння. 2. Витребування та технічних засобів охорони кордону.	[1.2]; [1.3]; [3.15] с. 24-25

1	2	3	4	5	6
	3	групове заняття	2	Організація ведення обліку, звітності, контролю наявності, руху засобів інженерного озброєння та технічних засобів охорони кордону 1. Облік та звітність засобів інженерного озброєння та технічних засобів охорони кордону. 2. Контроль наявності та рух засобів інженерного озброєння та технічних засобів охорони кордону.	[1.2]; [3.1] р. III; [3.15] с. 30-35
	4	практичне заняття	4	Забезпечення підрозділів засобами інженерного озброєння та технічними засобами охорони кордону 1. Складання документації щодо забезпечення підрозділів засобами інженерного озброєння. 2. Складання документації щодо забезпечення підрозділів технічними засобами охорони кордону.	[1.2]; [1.3]
		самостійна робота	2	Відповідальність військовослужбовців за вчинення шкоди при експлуатації засобів інженерного озброєння та технічних засобів охорони кордону 1. Види матеріальної відповідальності. 2. Встановлення розміру завданої шкоди і порядок її відшкодування.	[1.1]
3			36 (6)	ПЛАНУВАННЯ ЕКСПЛУАТАЦІЇ ЗАСОБІВ ІНЖЕНЕРНОГО ОЗБРОЄННЯ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ ОХОРОНИ КОРДОНУ	
	1	групове заняття	2	Планування та облік експлуатації засобів інженерного озброєння та технічних засобів охорони кордону в прикордонному підрозділі 1. Планування експлуатації засобів інженерного озброєння та технічних засобів охорони кордону. 2. Облік експлуатації засобів інженерного озброєння та технічних засобів охорони кордону.	[1.12]; [1.13]; [2.3] с. 198-203
		самостійна робота	4	Порядок ведення плануючих та облікових документів щодо експлуатації засобів інженерного озброєння та технічних засобів охорони кордону 1. Порядок складання річних планів експлуатації засобів інженерного озброєння та технічних засобів охорони кордону. 2. Порядок ведення облікових документів.	[1.12]; [1.13]; [2.3] с. 198-203

1	2	3	4	5	6
		самостійна робота	4	Використання засобів інженерного озброєння та технічних засобів охорони кордону за призначенням 1. Технічна готовність засобів інженерного озброєння та технічних засобів охорони кордону. 2. Приймання та введення в експлуатацію засобів інженерного озброєння та технічних засобів охорони кордону. 3. Порядок допуску персоналу до експлуатації засобів інженерного озброєння та технічних засобів охорони кордону.	[3.1] р IV п. 1,2; [3.15] с. 63-66
	2	практичне заняття	4	Списання технічних засобів охорони кордону 1. Списання радіолокаційних станцій. 2. Списання сигналізаційних засобів.	[1.7]; [1.8]; [1.9]
		самостійна робота	2	Ведення складського господарства 1. Вимоги до обладнання складів засобів інженерного озброєння. 2. Вимоги до обладнання складів засобів інженерних боєприпасів.	[3.15] с. 48-55
		індивідуальна робота	20	Індивідуальне розрахунково-графічне завдання 1 Виконання ІЗ-1. Захист звітів ІЗ-1.	
4			16 (8)	ТЕХНІЧНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ ТА РЕМОНТ ЗАСОБІВ ІНЖЕНЕРНОГО ОЗБРОЄННЯ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ ОХОРОНИ КОРДОНУ	
	1	групове заняття	2	Основні положення щодо організації технічного обслуговування засобів інженерного озброєння та технічних засобів охорони кордону 1. Види та основні завдання технічного обслуговування. 2. Порядок підготовки та проведення технічного обслуговування.	[1.9]; [3.1] р IV п. 3
		самостійна робота	2	Особливості технічного обслуговування оптичних, оптико-електронних та тепловізійних засобів 1. Особливості обслуговування оптичних засобів. 2. Особливості обслуговування оптико-електронних засобів. 3. Особливості обслуговування переносних тепловізорів (МТК).	[2.1] с. 58-66, 94,109, 137-149; [2.2] 162-163; [3.7]; [3.8]; [3.9]; [3.10]; [3.11]; [3.12]; [3.12]; [3.13]

1	2	3	4	5	6
	2	практичне заняття	4	Технічне обслуговування оптичних, оптико-електронних та тепловізійних засобів 1. Технічне обслуговування оптичних засобів. 2. Технічне обслуговування оптико-електронних засобів. 3. Технічне обслуговування переносних тепловізорів (МТК).	[2.1] с. 58-66, 94,109, 137-149; [2.2] 162-163; [3.7]; [3.8]; [3.9]; [3.10]; [3.11]; [3.12]; [3.12]; [3.13]
	3	групове заняття	2	Ремонт засобів інженерного озброєння та технічних засобів охорони кордону 1. Види ремонту засобів інженерного озброєння та технічних засобів охорони кордону. 2. Порядок здачі в ремонт засобів інженерного озброєння та технічних засобів охорони кордону.	[1.9]; [3.2] р IV п. 4
		самостійна робота	2	Основні положення щодо забезпечення безпеки інженерних робіт та експлуатації технічних засобів охорони кордону 1. Вимоги безпеки при виконанні завдань інженерного забезпечення охорони кордону. 2. Вимоги електробезпеки.	[1.2]; [2.3] с. 137-146; [3.14] с. 34-50
		самостійна робота	2	Техніка безпеки при виконанні інженерних робіт 1. Заготовочні роботи. 2. Фарбувальні роботи. 3. Облаштування інженерних споруд та загороджень. 4. Електрозварювальні роботи.	[3.14] с. 51-67, 71-78, 105-112
		самостійна робота	2	Техніка безпеки при експлуатації інженерної техніки 1. Експлуатація дорожніх та землерийних машин. 2. Роботи з використанням засобів малої механізації.	[3.14] с. 118-141, 145-150
Диф. залік					
За 8-й семестр			90 (40)		
За 4-й курс			90 (40)		
За дисципліну			90 (40)		

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Нормативно-правові акти

- 1.1. Закон України «Про матеріальну відповідальність військовослужбовців та прирівняних до них осіб за шкоду, завдану державі» (№160-ІХ від 03.10.2019 р.).
- 1.2. Наказ №156 МВС України від 02.03.2019 р. «Про затвердження Інструкції з організації інженерного забезпечення охорони державного кордону України».
- 1.3. Наказ № 186-дск АДПСУ від 07.12.2016 р. «Про комплектування органів Державної прикордонної служби України інженерною технікою, технічними засобами охорони державного кордону та інженерним майном».
- 1.4. Наказ № 300 ДКУ від 25.07.1995р. «Про затвердження та введення в дію Інструкції про порядок проведення комплексних перевірок (інспектування) озброєння, техніки і особового складу технічних служб, підрозділів, частин, з'єднань у Прикордонних військ України».
- 1.5. Наказ № 122 АДПСУ від 04.02.2004 р. «Про затвердження та введення в дію Положення про розробку інструкцій з охорони праці».
- 1.6. Наказ № 69 ДКУ від 06.02.2003р. «Про затвердження та введення в дію змін до Інструкції про порядок проведення комплексних перевірок (інспектування) озброєння, техніки і особового складу технічних служб, підрозділів, частин, з'єднань у Прикордонних військ України, затверженої Наказом № 300 ДКУ від 25.07.1995р.».
- 1.7. Наказ № 809 АДПСУ від 5.11.2004 р. «Про затвердження та введення в дію Інструкції про визначення термінів експлуатації інженерних споруд, норм напруцювання до ремонту та списання технічних засобів охорони кордону, інженерної техніки та майна у Державній прикордонній службі України».
- 1.8. Наказ № 404 АДПСУ від 20.05.2005 р. «Про затвердження та введення в дію Інструкції про списання військового майна у Державній прикордонній службі України».
- 1.9. Наказ № 544 АДПСУ від 11.07.2005 р. «Про затвердження і введення в дію «Настанови з експлуатації радіолокаційно-прожекторного озброєння у Державній прикордонній службі України».
- 1.10. Наказ № 940 АДПСУ від 26.11.2007 р. «Про введення в експлуатацію мобільних тепловізійних комплексів та затвердження Інструкції щодо порядку застосування мобільних тепловізійних комплексів в охороні державного кордону».
- 1.11. Інструкція про організацію обліку, зберігання і видачі стрілецької зброї, боеприпасів та засобів активної оборони в органах Державної прикордонної служби України. – Хмельницький: Видавництво НАДПСУ ім. Б. Хмельницького, 2005. – 180 с. (згідно наказу АДПСУ № 925 від 10.12.2004).
- 1.12. Наказ № 698-аг АДПСУ від 12.12.2019 р «Про інженерне, технічне забезпечення та радіаційний, хімічний, біологічний захист охорони державного кордону і екологічну безпеку в 2020 році».
- 1.13. Наказ № 83-аг АДПСУ від 05.02.2020 р. «Про організацію інженерного облаштування державного кордону України у 2020 році».
- 1.14. ДСТУ 2860-94 Надійність техніки. Терміни та визначення.
- 1.15. ДСТУ В3576-97 Експлуатація та ремонт військової техніки. Терміни та визначення.
- 1.16. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення інженерно-технічного облаштування та утримання державного кордону» (№ 232-ІХ від 29.10.2019 р.).

2. Базова

2.1. Царьов Ю.О. Засоби візуального спостереження охорони державного кордону: навчальний посібник / Ю. О. Царьов, Д.А.Купрієнко. – Хмельницький: Видавництво Національної академії ДПСУ імені Б.Хмельницького, 2010.– 164 с.

2.2. Царьов Ю.О. Тепловізійні засоби охорони кордону: навчальний посібник / Ю.О. Царьов, В.М. Кульчицький, В.А. Собченко. – Хмельницький: Видавництво НАДПСУ, 2013. –184 с.

2.3. Царьов Ю.О. Інженерне забезпечення охорони державного кордону: навчальний посібник / Ю. О. Царьов., В. А. Сівак, В. М. Кульчицький та ін. – Хмельницький: Видавництво НАДПСУ, 2015. – 232 с.

3. Допоміжна

3.1. Наказ № 35 МОУ від 30.01.2018 р. «Про затвердження порядку використання інженерного майна у Міністерстві оборони України та Збройних Силах України».

3.2. Дем'янюк С.М., Стрельбіцький М.А., Купрієнко Д.А. Світлотехнічні засоби охорони державного кордону: Навчальний посібник. – Хмельницький: Видавництво Національної академії Державної прикордонної служби України ім. Богдана Хмельницького, 2008.

3.3. Інженерне забезпечення та технічні засоби охорони кордону : довідник / О.В. Боровик, А.Б. Добровольський, В.А. Собченко та ін. – Хмельницький: Видавництво НАДПСУ, 2019. – 180 с.

3.4. Технічний опис та інструкція з експлуатації виробу 1РЛ 133.

3.5. Технічний опис та інструкція з експлуатації виробу 1РЛ 136.

3.6. Руководство по эксплуатации ELTA EL/M-2129.

3.7. Виріб VarioView™150. Інструкція з експлуатації.

3.8. Виріб Archer TGA-3/75-640. Інструкція з експлуатації.

3.9. Виріб Phantom. Інструкція з експлуатації.

3.10. Виріб Flir. Інструкція з експлуатації.

3.11. Изделие NYXUS BIRD. Руководство по обслуживанию.

3.12. Патрульная машина наблюдения Украина (Carl Zeiss Optronics GmbH). Инструкция по эксплуатации.

3.13. Патрульная машина наблюдения Украина (Carl Zeiss Optronics GmbH). Инструкция по обслуживанию.

3.14. Техника безопасности при выполнении задач инженерного обеспечения охраны государственной границы. Учебное пособие М.: 1989, 266 с.

3.15. Инженерно-техническое обеспечение. Руководство. М.: Воениздат 1988, 224 с.

3.16. Виріб КСП Хміль-1. Інструкція з експлуатації.

3.17. Виріб Оріон-4ТД. Інструкція з експлуатації.

3.18. Виріб Дунай 8/32. Інструкція з експлуатації.

4. Інформаційні ресурси в інтернеті (інтранеті)

4.1. Сайт бібліотеки НАДПСУ [Електронний ресурс] – <<http://lib.nadpsu.edu.ua:8080/>>

4.2. Модульне навчальне середовище НАДПСУ [Електронний ресурс] – <<http://10.241.24.9/moodle/>>

ОЦІНЮВАННЯ

Поточне рубіжне та підсумкове оцінювання здійснюється відповідно до положення <https://nadpsu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/01/polozh-otsinka-2020-12.01.-.pdf>

ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ»)

Середовище в аудиторії є творчим, відкритим до конструктивної критики.

Загальну оцінку за аудиторну, самостійну (індивідуальну) роботу необхідно вираховувати як середньоарифметичну з поточних оцінок, шляхом ділення суми оцінок (5,4,3,2), на кількість оцінок отриманих протягом модуля (семестру, періоду вивчення дисципліни), яка визначена робочою програмою навчальної дисципліни. Для розрахунку, кількість поточних оцінок повинна бути не менше чотирьох, для заочної форми навчання – не менше двох.

Середньоарифметична оцінка з поточних оцінок складається з оцінок за аудиторну, індивідуальну роботу та проставляється окремою графою в журналі обліку навчальних занять з округленням до 0,01 після останнього заняття з дисципліни, семестру.

До оцінок за аудиторну роботу відносяться оцінки за заняття, під час яких здійснювалось обов'язкове оцінювання та оцінки, одержані на інших заняттях. За матеріалами пропущених занять, під час яких здійснювалось обов'язкове оцінювання, курсант (слухач, студент) зобов'язаний відзвітувати до модульного контролю. За кожне пропущене заняття або відсутність оцінки на занятті, під час якого здійснювалось обов'язкове оцінювання, при обчисленні середньоарифметичної оцінки з поточних оцінок рахується «0» балів.

Індивідуальні завдання оцінюються «зараховано» чи «не зараховано». Виконання звітів про самостійне вивчення визначеного робочою програмою навчальної дисципліни матеріалу оцінюється «зараховано» чи «не зараховано». Робота зараховується, якщо в звіті є основні поняття та положення, структура відповідає змісту матеріалу, сформовано висновки

Сумарна кількість балів за дисципліну є сумою від середньоарифметичної поточної оцінки, помноженої на ваговий коефіцієнт 0,8, та оцінки за семестровий контроль, помноженої на 0,2. У відповідності до набраної сумарної кількості балів, оцінка за дисципліну визначається за національною шкалою, шкалою ЄКТС і 100-бальною шкалою за допомогою «Таблиці відповідності шкал оцінювання» (таблиця) та «Шкали переведення національної системи і системи ЄКТС в 100-бальну систему», наведеної в додатку 2 «Положення про систему поточного і підсумкового оцінювання результатів навчання курсантів (слухачів, студентів) Національної академії Державної прикордонної служби України ім. Б. Хмельницького».

Курсант (слухач, студент) допускається до семестрового контролю (семестрового екзамену, диференційованого заліку, заліку), якщо він склав всі модулі, виконав всі види завдань, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни. Курсант (слухач, студент), який не склав хоча б одного модуля, курсової роботи (проекту), отримав середньоарифметичну оцінку з поточних оцінок за аудиторну роботу менше 2,0, не відзвітував за контрольні, лабораторні роботи, індивідуальну роботу, не допускається до семестрового контролю. У разі коли курсант (слухач, студент) не виконав умови допуску до складання семестрового контролю, то він вважається таким, що не виконав вимоги робочої програми навчальної дисципліни і в відомості обліку успішності екзаменатор проставляє – «не допущений», а в графі «підсумкова оцінка», йому виставляється оцінка «незадовільно» за національною шкалою, 35 балів за 100-бальною шкалою і FX – за шкалою ЄКТС (таблиця).

Курсант (слухач, студент), який отримав середньоарифметичну оцінку з поточних оцінок за аудиторну роботу менше 2,0, не відзвітував за контрольні, лабораторні роботи та визначений робочою програмою навчальної дисципліни вид індивідуальної роботи до модульного контролю не допуска-

ється. Він вважається таким, що не виконав вимоги робочої програми навчальної дисципліни і йому виставляється оцінка за модуль «незадовільно» за національною шкалою, 35 балів за 100 бальною шкалою і FX за шкалою ЄКТС.

Курсант (слухач, студент) допускається до семестрового контролю (семестрового екзамену, диференційованого заліку, заліку), якщо він склав всі модулі, виконав всі види завдань, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни.

Курсанта можна звільнити від складання семестрового контролю, при цьому звільнення здійснюється на підставі вимог «Положення про систему поточного і підсумкового оцінювання результатів навчання курсантів (слухачів, студентів) Національної академії Державної прикордонної служби України ім. Б. Хмельницького».

При розрахунку середньоарифметичної оцінки з поточних оцінок за кожне пропущене заняття, під час якого здійснювалось обов'язкове оцінювання, виставляється «0» балів. Якщо курсант (слухач, студент) за відповіді на семестровому контролі отримує оцінку «незадовільно», засвоєння дисципліни йому не зараховується і у відомості обліку успішності виставляється оцінка «незадовільно» за національною шкалою, 50 балів за 100-бальною шкалою і FX – за шкалою ЄКТС (таблиця).

Курсант (слухач, студент), що одержав одну або дві незадовільні оцінки за результатами семестрового контролю, без поважних причин не з'явився на семестровий екзамен (диференційований залік, залік) допускається до ліквідації академічної заборгованості після завершення екзаменаційної сесії. Не пізніше наступного дня, після завершення екзаменаційної сесії, начальник навчального відділу відпрацьовує графік ліквідації академічної заборгованості і представляє на затвердження заступнику ректора академії (проректору) з навчальної роботи. При відпрацюванні графіку ліквідації академічної заборгованості для підготовки до складання диференційованого заліку, заліку курсанту (слухачу, студенту) виділяється один день на підготовку і один день на здачу, до складання семестрового екзамену виділяється три дні на підготовку і один день на здачу. Повторне складання одного й того ж семестрового екзамену (диференційованого заліку, заліку) допускається не більше двох разів з кожної дисципліни: перший раз викладачу за рішенням начальника кафедри; другий раз – комісії, яка створюється рішенням заступника ректора академії (проректором) з навчальної роботи.

У разі отримання курсантом (слухачем, студентом) незадовільної оцінки під час другого повторного складання семестрового екзамену (диференційованого заліку, заліку) комісії або отримання більше двох незадовільних оцінок під час екзаменаційної сесії, питання про їх подальше навчання розглядається на засіданні Вченої ради факультету та академії.

Семестровий контроль оцінюється за національною шкалою, 100-бальною шкалою та шкалою ЄКТС відповідно до «Шкали переведення національної системи і системи ЄКТС в 100-бальну систему» наведеної в «Таблиці відповідності шкал оцінювання»

Таблиця відповідності шкал оцінювання

Сума кількості балів	Бал за 100-бальною шкалою	Національна шкала	Оцінка ЄКТС
5,00-4,51	100-90	5	A
4,50-4,01	89-82	4	B
4,00-3,51	81-75	4	C
3,50-3,01	74-67	3	D
3,00-2,6	66-60	3	E
2,59-2,00	59-35	2	FX
1,99-0,00	34-1	2	F

Дотримання академічної доброчесності

Під час навчання учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності: етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності науково-педагогічним складом передбачає:

- посилення джерел інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати досліджень та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:
- самостійне виконання навчальних

завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей);

- посилення джерел інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності.

За порушення академічної доброчесності учасники освітнього процесу закладу вищої освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності.

Нормативно-правове забезпечення: <https://nadpsu.edu.ua/osvita/normatyvno-pravove-zabezpechennia/>.

Додаток А

Методинавчання та методиконтролю навчальних досягнень

Шифр	Метод навчання
1. Словесні методи	
МН 1.1	Лекція
МН 1.2	Розповідь
МН 1.3	Пояснення
МН 1.4	Бесіда
МН 1.5	Інструктаж
МН 1.6	Дискусія
МН 1.7	Диспут
2. Наочні методи	
МН 2.1	Демонстрація
МН 2.2	Ілюстрація
МН 2.3	Спостереження
3. Практичні методи	
МН3.1	Лабораторна робота
МН3.2	Практична робота
МН3.3	Пробні вправи
МН3.4	Творчі вправи
МН3.5	Усні вправи
МН3.6	Практичні вправи
МН3.7	Графічні вправи
МН3.8	Технічні вправи
МН3.9	Групові вправи
4. Методи самостійного та індивідуального навчання	
МН4.1	Рецептивний
МН4.2	Репродуктивний
МН4.3	Евристичний
МН4.4	Дослідницький

Шифр	Метод контролю навчальних досягнень
1. Попередній контроль	
МК 1.1	Вибірковий усний
МК 1.2	Фронтальний письмовий
МК 1.3	Фронтальний тестовий
МК 1.4	Фронтальний проблемний
2. Поточний контроль	
МК 2.1	Вибірковий усний
МК 2.2	Колоквіум
МК 2.3	Контрольна робота
МК 2.4	Тестування
МК 2.5	Захист звіту з лабораторної роботи
МК 2.6	Захист звіту з практичної роботи
МК 2.7	Індивідуальна розрахункова робота
МК 2.8	Реферат
3. Рубіжний контроль	
МК 3.1	Фронтальний письмовий
МК 3.2	Фронтальний тестовий
МК 3.3	Фронтальний проблемний
4. Підсумковий контроль	
МК 4.1	Усний
МК 4.2	Письмовий
МК 4.3	Тестовий
МК 4.4	Проблемний